

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.033.03.2015

P/15/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/022 – Działalność ośrodków innowacji.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Renata Połatajko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98235 z dnia 8 grudnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA, ul. Szczawieńska 2, 58-310 Szczawno-Zdrój, dalej: DARR SA lub Spółka.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sławomir Hunek, Prezes Zarządu od dnia 29 marca 2012 r. i nadal. (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach 2013-2015 (do końca września)² Zarząd DARR SA podejmował działania wspierające przedsiębiorców rozpoczynających lub prowadzących innowacyjną działalność gospodarczą. Od 2009 r. DARR SA zarządzała Dolnośląskim Parkiem Technologicznym (dalej: T-Park), utworzonym w ramach jej struktury organizacyjnej, który na koniec września 2015 r. znajdował się w fazie wzrostu, stale poszukując optymalnych form realizacji założonej misji i celów. Niemniej do czasu zakończenia kontroli w dniu 20 stycznia 2016 r. dla T-Parku nie opracowano dokumentu określającego jego kierunki rozwoju w perspektywie wieloletniej, a jego działalność prowadzona była w oparciu o plany jednoroczne. Nie pozyskano także żadnego podmiotu do prowadzenia działalności na terenach inwestycyjnych T-Parku, zaś prowadzący działalność innowacyjną lokatorzy T-Parku stanowili w latach 2013-2015 od 30,43% do 33,33% lokatorów ogółem. Podkreślić należy, iż zadania T-Parku realizowane były przy większościowym udziale środków publicznych.

W badanym okresie potencjał materialny i intelektualny T-Parku dostosowano do potrzeb lokalnych przedsiębiorców, których zachęcano do uczestnictwa w przedsięwzięciach w obszarze nowych technologii, jak też do rozpoczynania działalności gospodarczej. Działania mające na celu poszerzenie kręgu kontaktów przedsiębiorców i ośrodków badawczych prowadzono m.in. w ramach zlokalizowanego przy DARR SA ośrodka Enterprise Europe Network oraz projektów realizowanych w zakresie nowych technologii.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Według stanu na dzień 30 listopada 2015 r. akcje DARR SA były w posiadaniu Gminy Szczawno-Zdrój – 52,78%, Agencji Rozwoju Przemysłu SA – 36,54%, inwestorów prywatnych – 4,90%, Gminy Wałbrzych – 4,19%, 17 gmin regionu wałbrzyskiego – 1,35% i innych podmiotów³ – 0,24%.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Z uwzględnieniem zdarzeń i danych wcześniejszych o istotnym znaczeniu dla kontrolowanej działalności.

³ Wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego SA i Fundusz Regionu Wałbrzyskiego.

T-Park wyodrębniony został w strukturze organizacyjnej DARR SA w 2009 r. w wyniku porozumienia z dnia 15 lutego 2005 r.⁴, zawartego pomiędzy DARR SA, uzdrowską Gminą Miejską Szczawno Zdrój, Miastem Wałbrzych, Województwem Dolnośląskim oraz Politechniką Wrocławską. Działalność DARR SA (T-Parku) koncentrowała się w budynku Centrum Badań i Rozwoju (dalej: CBiR) oraz na terenach aktywizacji gospodarczej Szczawno Zdrój, wyposażonych w infrastrukturę techniczną w ramach projektu pn. „Przygotowanie infrastruktury dla Parku Technologicznego w Szczawnie-Zdroju i w Wałbrzychu – etap I”. T-Park jest przykładem parku, który nie został zlokalizowany w dużym ośrodku akademickim.

(dowód: akta kontroli str. 17-18; 128-133; 2093)

1. Standardy działania i dobre praktyki stosowane przez DARR SA - Dolnośląski Park Technologiczny

Opis stanu
faktycznego

1.1. W DARR SA nie opracowano Strategii działania Dolnośląskiego Parku Technologicznego, gdyż – jak wskazano – w dotychczasowej działalności T-Parku nie zaistniała potrzeba opracowania odrębnego dokumentu strategicznego. Według Prezesa DARR SA rolę takiego dokumentu wypełnia ww. porozumienie z dnia 15 lutego 2005 r., gdyż określono w nim misję, cel strategiczny oraz zadania T-Parku. Kontrola wykazała, że cel działalności T-Parku, określony w przedmiotowym porozumieniu, był spójny z celem działalności DARR SA, zapisanym w § 10 Statutu DARR SA. Jak pisał Prezes DARR SA, misja, jak i cel główny, a także znaczna część zadań sformułowanych w pierwszej fazie tworzenia T-Parku, pozostały aktualne. Niemniej jednak Prezes DARR SA wskazał, że w 2016 r. zaistnieją przesłanki do tego, aby DARR SA zdecydowała się na opracowanie odrębnego dokumentu strategii działania dla T-Parku. Ma bowiem nastąpić zmiana transferowania środków finansowych przeznaczonych na realizację programów operacyjnych w perspektywie do 2020 r., które to środki mają być przekazywane już nie firmom świadczącym usługi, a bezpośrednio beneficjentom końcowym (np. przedsiębiorcom), którzy za te środki będą mogli kupować potrzebne im usługi na otwartym rynku. Aby być wybranym przez beneficjenta końcowego trzeba będzie oferować usługi na najwyższym poziomie, co w naturalny sposób doprowadzi firmy usługowe do specjalizacji i doskonalenia kilku wybranych rodzajów świadczonych usług.

(dowód: akta kontroli str. 28-35; 125-132; 684-685)

Misję T-Parku zdefiniowano jako bezpośrednie wzmocnienie konkurencyjności Szczawna Zdroju, Wałbrzycha i regionu wałbrzyskiego, zaś pośrednio także całego Dolnego Śląska, poprzez wspieranie przedsiębiorczości opartej na wiedzy, a także jako wypracowanie modelowej współpracy z regionalnymi centrami badań i rozwoju oraz wzmacnianie przedsiębiorstw tworzących podstawy długofalowego rozwoju regionu. Do misji T-Parku należy jednocześnie pobudzanie aktywności zawodowej regionalnej społeczności, a także poprawa spójności ekonomicznej mikroregionu z pozostałą częścią Dolnego Śląska, Polski i regionu Unii Europejskiej.

Za podstawowy cel T-Parku przyjęto stworzenie warunków dla powstania i rozwoju przedsiębiorstw, których domeną miała być komercjalizacja osiągnięć naukowych, firm wykorzystujących nowoczesne technologie oraz adaptujących wyniki prac laboratoryjnych. Celem T-Parku było również stworzenie dobrych warunków pracy i rozwoju dla młodych wykształconych kadr, zarówno naukowców, jak i inżynierów zatrudnionych w firmach na jego terenie.

Do najważniejszych zadań T-Parku należało: wyposażenie jego terenów w odpowiednią infrastrukturę (drogi, kanalizacja, media); pozyskiwanie inwestorów oraz udostępnianie im terenów przygotowanych pod inwestycje; wypracowanie modelu współpracy z ośrodkami akademickimi, instytucjami badawczymi, centrami naukowymi oraz przedsiębiorcami działającymi w sferze badawczo-rozwojowej (B+R); zbudowanie inkubatora technologicznego wyposażonego w moduł szkoleniowy i laboratoryjny; pomoc dla firm działających na terenie T-Parku w pozyskiwaniu środków europejskich na rozwój; współpraca z innymi ośrodkami proinnowacyjnymi w Europie, wsparcie dla firm

⁴ W sprawie utworzenia i rozpoczęcia działalności Parku Technologicznego położonego na obszarach aktywizacji gospodarczej Szczawna Zdroju i Wałbrzycha.

nawiązujących współpracę według zasady, że każda firma działająca w T-Parku będzie miała możliwość stałego uczestnictwa w przynajmniej jednym programie współpracy międzynarodowej; komercjalizacja wyników badań naukowych; transferowanie nowych technologii do istniejących i nowo tworzonych podmiotów gospodarczych; podnoszenie kwalifikacji kadr w zakresie zaawansowanych technologii i zarządzania proinnowacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 128-132; 2391-2458)

1.2. Zarząd DARR SA wskazał, że w badanym okresie T-Park znajdował się w fazie wzrostu, stale poszukując optymalnych form realizacji założonej misji i celów. Sześcioletni okres aktywności Parku pozwolił na zakończenie początkowej, embrionalnej fazy rozwoju, ale nie pozwolił na osiągnięcie fazy dojrzałości. Działalność T-Parku prowadzono w trudnym otoczeniu, zupełnie odmiennym od otoczenia parków działających w centrach akademickich, w warunkach ograniczonych możliwości codziennej współpracy z samodzielnymi pracownikami nauki, prowadzącymi działalność naukowo-badawczą. W regionie wałbrzyskim, tj. w bezpośrednim otoczeniu Parku, ograniczony był popyt na specjalistyczne usługi charakterystyczne dla parków działających w otoczeniu wyższych uczelni, zwłaszcza technicznych (np. na usługi laboratoryjne, transfer opracowań naukowych do przemysłu). W tej sytuacji działalność T-Parku dostosowywana była do istniejących warunków i rzeczywistych potrzeb, sygnalizowanych najczęściej w trakcie bezpośrednich spotkań z przedsiębiorcami, przy czym potrzeby te stale się zmieniają.

(dowód: akta kontroli str. 1523-1524)

Działalność zespołów wchodzących w skład T-Parku planowana była w perspektywie jednorocznej, w ramach planu działalności DARR SA. Określano w nich planowany na dany rok zakres przewidywanych działań, z wyszczególnieniem projektów przygotowywanych w ramach poszczególnych zadań wraz z ich budżetem i źródłami finansowania. Wdrożenie tych projektów miało prowadzić do realizacji wyznaczonych zadań i w ten sposób przyczyniać się do osiągnięcia celów bieżących, długofalowych, a w konsekwencji celu strategicznego.

(dowód: akta kontroli str. 126; 2391-2458)

Do dnia zakończenia kontroli NIK nie zrealizowano, określonego w porozumieniu z dnia 15 lutego 2005 r., zamierzenia polegającego na opracowaniu Planu Rozwoju T-Parku, tj. jednego z dokumentów regulujących działalność T-Parku.

Zarząd DARR SA wskazał, że dwa kluczowe czynniki wpływające na zakres oferty T-Parku, tj. popyt na usługi i pozyskane środki na ich realizację, wykazują dużą zmienność, co stawia pod znakiem zapytania celowość opracowywania planów rozwoju obejmujących dłuższą, np. wieloletnią perspektywę. Pracownicy T-Parku, uczestnicząc w krajowych spotkaniach środowiskowych⁵, a także w trakcie stosunkowo częstych kontaktów z przedstawicielami parków działających w Europie i na świecie (np. przy realizacji wspólnych projektów), starają się znaleźć dobre wzory działalności parków zlokalizowanych poza centrami akademickimi, podobnie jak T-Park. Przyjęto, że suma spostrzeżeń z tych krajowych i zagranicznych kontaktów spowoduje, że wkrótce będzie można zbudować i opisać formułę działalności, która będzie uwzględniać specyfikę otoczenia T-Parku i pozwoli wybrać specjalizację T-Parku.

(dowód: akta kontroli str. 128-132; 1523-1524)

1.3. DARR SA miała opracowane zasady doboru firm do T-Parku. Zostały one określone odrębnie dla podmiotów mających prowadzić działalność na terenach inwestycyjnych i odrębnie dla użytkowników budynku Centrum Badań i Rozwoju T-Parku.

➤ Kryteria wyboru podmiotów mogących prowadzić działalność na terenach inwestycyjnych T-Parku zostały określone w Procedurze weryfikacji podmiotów zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie T-Parku, stanowiącej załącznik do Regulaminu T-Parku z dnia 25 kwietnia 2009 r.

Do kryteriów podstawowych wyboru tych podmiotów należało: przedłożenie przez kandydata koncepcji zagospodarowania obejmowanego terenu, opisu dotychczas

⁵ T-Park jest członkiem Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce.

prowadzonej działalności i projektu planowanej działalności (z opisem planowanej do zastosowania technologii ze szczególnym wskazaniem na jej innowacyjność oraz planowany okres i zakres jej stosowania); przedłożenie wstępnego harmonogramu planowanej inwestycji na terenie T-Parku oraz uwiarygodnienie rozpoczęcia inwestycji nie później niż po 1,5 roku od daty uzyskania zgody na prowadzenie działalności na terenie T-Parku i jej zakończenia w ciągu trzech lat; uwiarygodnienie poniesienia nakładów inwestycyjnych na terenie T-Parku w kwocie nie mniejszej niż 3 mln zł w przeliczeniu na jeden hektar obejmowanego terenu, jak też uwiarygodnienie spowodowania zatrudnienia w związku z inwestycją na terenie T-Parku w ilości minimum 25 pracowników (25 etatów) w przeliczeniu na jeden hektar obejmowanego terenu.

Jako kryteria dodatkowe przyjęto: prowadzenie dotychczasowej działalności w oparciu o nowoczesne technologie i uwiarygodniony zamiar stosowania ich w działalności planowanej na terenie T-Parku oraz wyższą (w porównaniu z innymi kandydatami), oferowaną przez potencjalnego inwestora, cenę nabycia nieruchomości gruntowej i/lub stawkę opłaty za korzystanie z nieruchomości (stawka czynszu dzierżawnego). W tym względzie Zarząd DARR SA wskazał, że udostępnienie uzbrojonych działek inwestorom zamierzającym utworzyć na terenach T-Parku firmy prowadzące działalność produkcyjną lub usługową, opartą na nowoczesnych technologiach, było jednym z celów projektu utworzenia T-Parku.

Do dnia 31 grudnia 2015 r. DARR SA nie pozyskała żadnego inwestora na terenach inwestycyjnych T-Parku, co może – w ocenie NIK – oznaczać zbyt wygórowane kryteria stawiane potencjalnym inwestorom (przedsiębiorcom).

(dowód: akta kontroli str. 145-149; 963-1005;1172)

➤ Kryteria wyboru podmiotów mogących prowadzić działalność w budynku Centrum Badań i Rozwoju T-Parku określone zostały w dniu 12 sierpnia 2008 r. w dokumencie pn. „Zasady naboru użytkowników budynku Centrum Badań i Rozwoju Dolnośląskiego Parku Technologicznego T-Park” i związane były z oceną przedłożonego przez nich projektu/biznes planu:

a) przy ocenie projektu potencjalnych lokatorów Inkubatora T-Parku należało brać pod uwagę innowacyjny charakter przedsięwzięcia⁶, ekonomiczne założenia wynikające z biznesplanu (potencjał biznesowy), pozaekonomiczne cechy projektu wynikające z biznesplanu, powiązanie projektu ze sferą badawczą i współpracę z uczelniami, związek z regionem, liczbę nowo utworzonych miejsc pracy w okresie do trzech lat od momentu uruchomienia projektu, sposób opracowania prezentacji. Aby zakwalifikować się do Inkubatora należało uzyskać co najmniej 51 ze 100 możliwych punktów i jednocześnie nie mniej niż 13 punktów za innowacyjność projektu;

b) przy ocenie projektu potencjalnych najemców Centrum Technologicznego T-Parku należało brać pod uwagę: innowacyjność przedsięwzięcia (w tym innowacyjność projektu i zakres geograficzny innowacyjności) oraz stabilność finansową wnioskodawcy (w tym potencjał biznesowy firmy, obecną pozycję rynkową, potencjał rozwoju firmy, przewidywane wskaźniki ekonomiczne, przewidywane tempo wzrostu). Aby zakwalifikować się do wynajmu należało uzyskać co najmniej 21 z 40 możliwych punktów i jednocześnie nie mniej niż pięć punktów za innowacyjność przedsięwzięcia.

(dowód: akta kontroli str. 150-155)

W latach 2013-2015 (do 30 września) zawarto osiem umów najmu pomieszczeń biurowych, których łączna powierzchnia wynosiła 258,26 m² oraz trzy umowy najmu części hali warsztatowo-produkcyjnej o łącznej powierzchni 580 m².

(dowód: akta kontroli str. 924-929)

W kontrolowanym okresie DARR SA nie stosowała, opracowanych w 2008 r., kryteriów doboru firm do T-Parku. Szczegółowe badania procedury przyjęcia do T-Parku w latach 2013-2015 (do 30 września) nowych lokatorów, tj. ośmiu firm, wykazało, że o naborze decydowano na podstawie karty oceny firmy, rozmowy z tą firmą i z jej kontrahentami, w oparciu o weryfikację informacji o niej w publicznie dostępnych bazach danych oraz po

⁶ Za który można było uzyskać 40 punktów.

konsultacji z Zespołem Realizacji Zadań T-Parku. Stosowanymi parametrami oceny firmy były: zgodność działalności firmy z warunkami określonymi w Statucie Uzdrowiska Szczawnio-Zdrój, przyjętym uchwałą Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 11 czerwca 2012 r.; wpływ działalności firmy na środowisko naturalne; jej stabilność/kondycja finansowa; innowacyjność produktowa, procesowa, organizacyjna i marketingowa; predyspozycja do korzystania z usług oferowanych przez T-Park; predyspozycja do podjęcia współpracy z innymi lokatorami i z innymi podmiotami zewnętrznymi. Brano również pod uwagę planowany okres funkcjonowania na terenie T-Parku, wielkość powierzchni podlegającej wynajęciu, oraz predyspozycje do zwiększenia tej powierzchni. Stosowane w latach 2013-2015 kryteria doboru firm do T-Parku były mniej wymagające od opracowanych w 2008 r. I tak, w pięciu przypadkach, na osiem badanych postępowań, do T-Parku zostały przyjęte firmy, które nie posiadały predyspozycji do podjęcia współpracy z innymi lokatorami T-Parku (w tym w jednym przypadku również predyspozycji do korzystania z usług oferowanych przez T-Park), a w dwóch przypadkach w przyjętej firmie nie występowała innowacyjność produktowa, procesowa, organizacyjna czy marketingowa. Zostały one lokatorami T-Parku, gdyż spełniały kryteria ustalone w karcie oceny firmy. Według tych kryteriów, do pozytywnej rekomendacji uprawniano co najmniej sześć odpowiedzi pozytywnych z dziesięciu ogółem, przy czym dopuszczono możliwość zastosowania innej zasady (w stosunku do każdej rozpatrywanej sprawy) przy odpowiednim jej uzasadnieniu.

(dowód: akta kontroli str. 1525-1528; 1529-1538)

Zarząd DARR SA wskazał, że przyczyn braku stosowania kryteriów opracowanych w roku 2008 nie należy upatrywać w jakości tych kryteriów czy ich przedmiotowości, lecz w warunkach wynikających wprost z otoczenia T-Parku, które są bezpośrednio związane z sytuacją panującą w regionie wałbrzyskim. Według Zarządu DARR SA, kryteriów opracowanych w 2008 r. nie powinno się uznawać za takie, które się „nie sprawdziły”. Jako przyczynę tego, iż kryteria opracowane w 2008 r. nie znalazły ciągłego zastosowania w działalności T-Parku, wskazano brak tradycji działalności naukowej i badawczej w regionie wałbrzyskim oraz specyficzny charakter otoczenia gospodarczego⁷. Bardzo mała była liczba firm zgłaszających chęć przystąpienia do T-Parku, których predyspozycje, potencjał oraz charakter i przedmiot planowanego przedsięwzięcia, pozwalały na dokonanie ich weryfikacji i oceny według kryteriów i zasad przyjętych w 2008 r. W Wałbrzychu nie ma uczelni technicznej, w której na stałe pracowaliby samodzielni pracownicy naukowcy. Nie prowadzono także działalności naukowo-badawczej. Według Zarządu DARR SA powyższe przyczyny spowodowały, że T-Park – w celu zachowania odpowiedniej efektywności ekonomicznej – sam podejmuje działania zmierzające do wyszukania firm lub osób, które potencjalnie mogłyby zagospodarować powierzchnie udostępniane na zasadach wynajmu. Każdy przypadek (każda kandydatura) rozpatrywany jest indywidualnie, a ogólnej ocenie podlegają parametry wskazane w karcie oceny firmy. Kryteria (zasady) te zostały ukształtowane w sposób naturalny przez otoczenie T-Parku oraz rynek, na którym T-Park funkcjonuje i konkuruje z innymi obiektami, w których można również prowadzić działalność gospodarczą.

(dowód: akta kontroli str. 180-182; 1525-1528; 1529-1538)

1.4. Sposób funkcjonowania lokatorów T-Parku został określony w Regulaminie Budynku Centrum Badań i Rozwoju T-Parku z dnia 27 lutego 2009 r. Przyjęcie jednakowych dla wszystkich reguł postępowania miało zapewnić należyte bezpieczeństwo prowadzenia działalności w CBiR oraz sprzyjać osiągnięciu właściwej stabilności warunków pracy. Ustalono zostały zasady dostępu, przebywania oraz korzystania z infrastruktury budynku CBiR.

(dowód: akta kontroli str. 157-169)

1.5. W DARR SA wdrożono procedury realizacji usług w ramach certyfikowanego Systemu Zarządzania Jakością w oparciu o normę PN-EN ISO 9001:2009. Procedury te

⁷ Tradycyjna produkcja w firmach małych i średnich, nowoczesne duże zakłady to głównie oddziały montażowe międzynarodowych koncernów, które działalność badawczo-rozwojową prowadzą w centralach zagranicznych.

zostały wdrożone dla usługi szkoleniowej, doradczej i informacyjnej oraz dla usługi doradczej o charakterze proinnowacyjnym.

(dowód: akta kontroli str. 180-182; 187-256)

1.6. Dobrą praktyką, wypracowaną przez DARR SA w zakresie funkcjonowania parku technologicznego, było otwarcie T-Parku na zewnątrz i nieograniczanie wsparcia wyłącznie do obrębu budynku CBiR, w którym T-Park się znajduje. Działanie takie pozwala bowiem na zwiększenie siły oddziaływania T-Parku poza obszar jego budynku i budowanie środowiska wspierania innowacyjności w całym regionie. Zarząd DARR SA wskazał, że wykraczanie poza obiekty T-Parku było niezwykle istotne, szczególnie w zakresie pozyskania zewnętrznego finansowania innowacyjnych pomysłów biznesowych. Zarząd DARR SA podał również, że w kontrolowanym okresie T-Park rozwijał, stworzoną wcześniej przez DARR SA, gamę usług proinnowacyjnych, co spowodowało, iż większość usług wsparcia innowacji realizowanych jest poza obiektem T-Parku. Wykraczając poza obiekt parku technologicznego, lokatorom T-Parku stworzono m.in. możliwość i okazję do korzystania z inwestorów kapitałowych wywodzących się spoza T-Parku, w tym z zagranicy.

Za dobrą praktykę można także uznać podejmowanie działań w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania innowacyjnych pomysłów biznesowych, do których zaliczyć należy projekt Climate KIC. DARR SA nawiązała współpracę w zakresie klimatu z instytucjami w innych krajach UE w ramach Wspólnoty Wiedzy i Innowacji (Knowledge and Innovation Communities – KIC). Założeniem tej Wspólnoty jest połączenie trzech filarów (Edukacji, Badań oraz Biznesu) na rzecz skutecznego transferu wiedzy, innowacji i umiejętności współpracy. Zarząd DARR SA wskazał, że dzięki połączeniu z europejskimi uczelniami oraz centrami badawczymi, polskie firmy zyskały rozwiązania bazujące na najnowszych technologiach rozwijanych w najlepszych europejskich centrach naukowych. Propagowany w projekcie model współpracy pozwala na dostarczenie „szytego na miarę” rozwiązania dla przemysłu, jednocześnie budując doświadczenie i zaplecze naukowe pośród najzdolniejszych naukowców z Polski i UE. Jako wymierny rezultat udziału DARR SA w tej Wspólnocie wskazano umożliwienie bezpośredniego wsparcia (w formie grantów) inventorów/przedsiębiorców realizujących innowacyjne przedsięwzięcia ukierunkowane na ochronę i poprawę klimatu. W latach 2013-2015 (30 września) DARR SA udzieliła 11 grantów, w tym m.in. w zakresie: wytypowania i określenia (na poziomie nanotechnologicznym) hydrofobowych związków chemicznych, które zwiększają efektywność paneli fotowoltaicznych; opracowania innowacyjnego systemu PVT, integrującego panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne; budowy automatycznego pojazdu gasienicowego; stworzenia termogeneratora działającego na zasadzie efektu Seebecka, czyli przetwarzania energii cieplnej w prąd elektryczny; opracowania katalizatora procesu DeNox dla spalin kotłowni energetycznych małej i średniej mocy, zasilanych biomasą; poprawienia efektywności energetycznej poprzez modyfikacje konstrukcji suszarek.

(dowód: akta kontroli str. 1521-1522; 2459-2499)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż kryteria doboru firm do T-Parku, określone w 2008 r., a następnie w Karcie oceny firmy były zróżnicowane. W związku z tym, zdaniem NIK, wymagają one ujednolicenia i urealnienia. Powyższe problem dostrzegł także Zarząd DARR SA w złożonych wyjaśnieniach, wskazując, że pierwotnie opracowane kryteria nie znalazły ciągłego zastosowania w działalności T-Parku z uwagi na specyfikę jego otoczenia rynkowego. Wyrażono także pogląd, iż DARR SA jest otwarta i reprezentuje elastyczne podejście do przyszłej ewentualnej modyfikacji zasad i kryteriów naboru firm, a nawet opracowania nowych.

(dowód: akta kontroli str. 1529-1538; 2736-2739)

Ocena cząstkowa

DARR SA nie opracowała dokumentu, który określałby kierunki działania T-Parku w perspektywie wieloletniej. Działalność T-Parku prowadzona była w perspektywie jednorocznej, w ramach planu działalności DARR SA. Ponadto, opracowane w 2008 r. kryteria doboru podmiotów do T-Parku nie były w praktyce w pełni stosowane, gdyż dostosowano je do realiów otoczenia rynkowego. Dobrą praktyką, wypracowaną przez

DARR SA było natomiast otwarcie T-Parku na zewnątrz i nieograniczanie wsparcia wyłącznie do obrębu budynku CBiR.

2. Zachęcanie przedsiębiorców do uczestnictwa w przedsięwzięciach w obszarze nowych technologii, w tym pracowników nauki do rozpoczynania działalności gospodarczej, a także efekty tych działań

Opis stanu
faktycznego

2.1. DARR SA prowadziła analizy obszaru działalności parku technologicznego. Przed utworzeniem T-Parku zlecono opracowanie raportu pt. „Najlepsze praktyki funkcjonowania parków technologicznych wraz z rekomendacjami dla potrzeb Dolnośląskiego Parku Technologicznego”. Raport rekomendował wypełnienie inkubatora i parku małymi firmami o potrzebach technologicznych, przy stopniowej identyfikacji ich potrzeb w zakresie nowych technologii. Podano, że identyfikowane potrzeby mogą być zaspokajane dwutorowo poprzez: (a) organizację współpracy i dostęp do laboratoriów Politechniki Wrocławskiej i partnerów Dolnośląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii oraz innych instytucji badawczych w regionie; (b) doposażenie parku w urządzenia badawcze zgodnie z potrzebami przynajmniej kilku firm-lokatorów. Wskazano, że przy skutecznej polityce w tym zakresie, technologiczny charakter parku powinien wzrastać wraz z upływem czasu, przy czym kluczowe znaczenie przy realizacji tej polityki ma odpowiedni nabór firm. Zwrócono uwagę, że rozwój firm lokatorów musi być głównym wyznacznikiem rodzaju i sposobu świadczenia usług oraz funkcjonowania parku.

Według raportu, działalność T-Parku powinna koncentrować się na tych branżach, w których jest największy potencjał dla wyłonienia się lokalnych/regionalnych klastrów. Powinny koncentrować się one na wspieraniu firm podejmujących działalność innowacyjną, przy czym branżami przewodnimi powinny być: zdrowie (usługi, technologie i produkty związane z działalnością sanatoryjno-uzdrowiskową), materiały budowlane, oraz motoryzacja. Dodatkowo, branżami pozostającymi w kręgu zainteresowania powinny pozostawać branże regionalne, takie jak: usługi i produkcja w zakresie maszyn i urządzeń, alternatywne źródła energii i ochrona środowiska, nowe materiały, produkcja żywności i napojów z wykorzystaniem biotechnologii oraz high-tech⁸, produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych, w tym instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, a także aparatura pomiarowa i laboratoryjna; telekomunikacja i informatyzacja.

(dowód: akta kontroli str. 36-39; 85-86; 108)

Przed utworzeniem T-Parku przeprowadzono także badania potrzeb przedsiębiorców, których wyniki zostały przedstawione w raporcie pt. „Parki technologiczne w oczach przedsiębiorców” oraz „Ocena znajomości działalności parku technologicznego”. Wśród usług oferowanych przez park technologiczny najważniejsza dla większości respondentów była możliwość skorzystania z ulg podatkowych, w następnej kolejności była grupa usług związanych bezpośrednio z unowocześnianiem firmy i jej rozwojem, tj. usługi związane z transferem nowych technologii, pomocą w unowocześnianiu firmy i znalezieniu nowych inwestorów, a także usługi doradcze w zakresie marketingu. Co czwarty indagowany przedsiębiorca chciał, aby park technologiczny oferował targi i konferencje, a także ogólnie pojęte usługi szkoleniowe. Respondenci uznali park technologiczny za bardzo dobre, nowoczesne rozwiązanie problemu transferu nowych technologii i innowacji, powstających w instytucjach naukowo badawczych, do praktyki gospodarczej.

(dowód: akta kontroli str. 1044-1124)

Badanie przez DARR SA potrzeb przedsiębiorców, do których T-Park kierował swoją ofertę, odbywało się również na bieżąco poprzez:

- a) badania potrzeb przedsiębiorców, opracowane w ramach systemu zarządzania jakością, zgodnie z normą PN-EN ISO 9001-2009. W ramach tych procedur określone zostało w jaki sposób bada się potrzeby klientów (rynku) przed zrealizowaniem usługi oraz w jaki sposób ocenia się satysfakcję odbiorców usługi przez zastosowanie ankiet oceniających usługę oraz identyfikujących dalsze potrzeby klienta;
- b) badania potrzeb przedsiębiorców, opracowane samodzielnie, bądź we współpracy z instytucjami koordynującymi i/lub partnerami, z którym projekt/przedsięwzięcie było

⁸ Nowe zaawansowane rozwiązania techniczne i technologiczne.

realizowane, np. poprzez zastosowanie Formularza Kontakt, którym posługują się konsultanci ośrodka/projektu Enterprise Europe Network. Formularz ten wykorzystywano do zarejestrowania informacji o przedsiębiorstwie oraz oczekiwań (deklaracji) przedsiębiorcy jakimi usługami, świadczonymi przez ośrodek Enterprise Europe Network, jest zainteresowany. W badanym okresie, ośrodek ten pozyskał od 73 przedsiębiorców wypełnione formularze, pozwalające na zidentyfikowanie ich potrzeb, a tym samym na dalszą współpracę z danym przedsiębiorcą w zakresie wskazanym przez niego (świadczenie usługi zgodnej z oczekiwaniami przedsiębiorcy). W efekcie utworzone zostały 52 profile współpracy oraz podpisano dziewięć umów o współpracę (pięć gospodarczych i cztery badawczo-rozwojowe). Z kolei w ramach Punktu Informacyjno-Kontaktowego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 (PI-K), konsultanci posługiwali się Formularzem Wykonania Usługi. Formularz ten służył do udokumentowania zakresu informacji przekazanych podczas bezpośredniego spotkania z przedsiębiorcą, a tym samym do zdiagnozowania jakie są potrzeby, oczekiwania przedsiębiorców, co w konsekwencji służyło dostosowywaniu oferty DARR SA do tych potrzeb. W latach 2013-2014 (w 2015 r. PI-K nie był prowadzony) pozyskano 466 tego typu opinii/informacji. Opinie te były zbieżne z ogólną ofertą T-Parku, a przede wszystkim pomagały w zaspokojeniu indywidualnych potrzeb przedsiębiorców;

- c) dokumenty niezbędne do zdiagnozowania potrzeb odbiorców (grup docelowych) projektów, które są przedmiotem ubiegania się o dofinansowanie z funduszy krajowych i zagranicznych.

(dowód: akta kontroli str. 183-186; 703; 742; 939)

2.2. Oferta T-Parku skierowana była do: [1] mikro i małych przedsiębiorstw działających w oparciu o nowoczesne technologie oraz do osób rozpoczynających działalność gospodarczą, które poszukują wsparcia w fazie organizacyjnej, [2] przedsiębiorstw planujących wdrożenie innowacji i oczekujących dostępu do potencjału badawczego środowiska akademickiego, [3] przedsiębiorstw innowacyjnych, znajdujących się w fazie wzrostu, które poszukują pomocy doradczej, [4] przedsiębiorców wywodzących się ze środowiska akademickiego: studentów, absolwentów i pracowników naukowych, którzy poprzez prowadzenie działalności gospodarczej komercjalizują dorobek naukowy, [5] firm z doświadczeniem w działalności rynkowej, które realizują model biznesu mogący być wzorem dla firm działających w inkubatorze T-Parku.

Budynek CBiR T-Parku oferował pomieszczenia produkcyjne, laboratoryjne, magazynowe oraz powierzchnię biurową pod wynajem przedsiębiorcom, którzy w okresie pobytu w CBiR (określonym w umowie najmu), mogli korzystać z infrastruktury technicznej budynku, z pomocy doradczej, szkoleniowej oraz dotyczącej organizacji współpracy naukowej i współpracy międzynarodowej, oferowanej przez personel DARR SA i firm doradczych działających w T-Parku. W 2009 r. w okresie rozpoczęcia działalności T-Parku, jego lokatorom zaoferowano 1000 m² komercyjnych powierzchni biurowych; 200 m² laboratoriów; inkubator technologiczny o powierzchni 700 m² dla start up'ów i młodych firm; halę produkcyjno-badawczą o powierzchni 785 m²; pięć sal konferencyjnych o powierzchni od 17 do 130 m²; 400 m² powierzchni magazynowej; dostęp do Internetu.

W badanym okresie wsparcie rozwoju przedsiębiorczości prowadzono poprzez: klastry; centra edukacyjne; fundusz załączkowy; ośrodek szkoleniowo-doradczy; centrum transferu technologii i preinkubator. W badanym okresie w T-Parku nie funkcjonował inkubator technologiczny; laboratoria oraz fundusz pożyczkowy.

W T-Parku zlokalizowane były takie specjalizacje jak: technologie informacyjne i komunikacyjne; biotechnologia; technologie materiałowe; wzornictwo; consulting; chemia; ochrona środowiska; logistyka; medycyna; elektryka i oświetlenie; technologie żywności; elektrotechnika; usługi finansowe; usługi prawne; gastronomia; produkcja sprzętu elektrycznego i budownictwo.

Oferowane usługi obejmowały: doradztwo, informację; edukację; wsparcie finansowe; przygotowanie gotowości inwestycyjnej; usługi szkoleniowe; analizy rynku; wsparcie w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi; usługi w zakresie transferu technologii oraz możliwość skorzystania z biurowej infrastruktury technicznej.

Oferta proinnowacyjnych usług T-Parku, jej zakres i poszczególne elementy, uzależniona była od wielkości środków finansowych, które mogły być przeznaczone na pokrycie kosztów

realizacji tych usług. Środki te pochodziły m.in. z Unii Europejskiej, krajowych Programów Operacyjnych oraz Regionalnego Programu Operacyjnego, a ich pozyskanie było efektem udziału DARR SA w otwartych, dostępnych dla wszystkich, przetargach publicznych lub konkursach. W latach 2013-2015 (trzy kwartały) pozyskano środki w kwocie 12 554,3 tys. zł, z tego 4 642,6 tys. zł w 2013 r., 7 109,0 tys. zł w 2014 r. i 802,7 tys. zł w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 126; 160; 916-917; 947-949; 1523-1524; 2594; 2597)

2.3. T-Park nie posiadając odrębności prawnej ani faktycznej, działał w oparciu o infrastrukturę należącą do DARR SA, zaś specjaliści realizujący zadania T-Parku byli pracownikami DARR SA. Liczba pracowników T-Parku utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła: 15 w 2013 r., 16 w 2014 r., 14 w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 125; 2545-2547)

Infrastruktura T-Parku obejmowała budynek CBiR oraz tereny inwestycyjne. Funkcje budynku CBiR zostały określone w regulaminie z dnia 27 lutego 2009 r., tzn.: [moduł A] – przewidziano na centrum administracyjne DARR SA, jako ośrodek konferencyjny oraz siedziba organizacji wsparcia biznesu, [moduł B] – przewidziano na Inkubator T-Parku, [moduł C] – przewidziano na Centrum Technologiczne T-Parku, [moduł D] – hala przewidziana na prowadzenie działalności warsztatowo-produkcyjnej.

Tereny inwestycyjne T-Parku obejmowały pięć działek⁹ o łącznej powierzchni 20,69 ha gruntów, przy czym DARR SA posiadała uprawnienia właścicielskie do 3,95 ha tych gruntów. Pozostała część (ponad 18 ha) pozostawała własnością Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, która samodzielnie wykonywała swoje prawa właścicielskie i realizowała własną politykę w zakresie budowania oferty i konstruowania zasad udostępniania tych terenów potencjalnym inwestorom. Do wszystkich działek zostały poprowadzone przyłącza linii energetycznej, gazociąg wysokiego ciśnienia, sieć wodociągowa oraz kanalizacyjna. Przedmiotowe działki zostały wyposażone w system melioracyjny, a także opracowano dla nich plan zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 157-169; 1172-1175)

Struktura organizacyjna T-Parku, jako jednego z pionów organizacyjnych DARR SA, była dostosowywana do realizowanych zadań. W latach 2013-2014 zadania T-Parku były wykonywane przez Zespół Realizacji Zadań T-Parku i Zespół Zagadnień Europejskich i Innowacji, zaś w 2015 r. przez Zespół Wsparcia Rozwoju Firm, Zespół Projektów Innowacyjnych oraz Samodzielną Sekcję Studiów i Analiz. W celu zapewnienia przy realizacji zadań T-Parku optymalnego zestawu kompetencji i umiejętności, organizowane były zespoły projektowe złożone z pracowników nominalnie przyporządkowanych różnym jednostkom organizacyjnym DARR SA.

Pracownicy DARR SA brali udział w organizowanych wydarzeniach jako prelegenci lub trenerzy. Przykładem takich wydarzeń były warsztaty „Boot Camp”, prowadzone w dniach 29 czerwca 2015 r. i 6-7 lipca 2015 r., oraz konferencja naukowa „Absolwent na rynku pracy”, zorganizowana w dniu 8 października 2013 r. we Wrocławiu, na której kierownik Zespołu Realizacji Zadań T-Parku omówił „Promocję idei przedsiębiorczości akademickiej. Przykłady projektów DARR SA dla studentów i absolwentów uczelni wyższych”.

(dowód: akta kontroli str. 2391-2458; 2518-2527)

W badanym okresie do wynajmu przeznaczono 3271,5 m² powierzchni użytkowej budynku CBiR (moduły biurowe: A, B i C) oraz 785 m² powierzchni hali. Według stanu na dzień 30 września 2015 r. powierzchnia biurowa została wynajęta w całości, zaś powierzchnia hali została podzielona na części, z czego wynajęto 580 m². Udział przedsiębiorców innowacyjnych w wykorzystaniu powierzchni budynku CBiR wzrósł z 2542,0 m², tj. z 77,70% w 2013 r., poprzez 2600,5 m², tj. 79,49% w 2014 r., do 2671,7 m², tj. do 81,66% za trzy kwartały 2015 r. Wykorzystanie wszystkich sześciu sal dydaktycznych/seminaryjnych/konferencyjnych wzrosło z 46,83% w 2013 r., poprzez 52,48% w 2014 r. do 76,91% w ciągu trzech kwartałów 2015 r. W badanym okresie w T-Parku nie funkcjonował inkubator technologiczny, laboratoria, jak też pracownie komputerowe.

⁹ O powierzchni: 8,65 ha; 3,95 ha; 3,14 ha; 2,56 ha i 2,39 ha.

Zarząd DARR SA wskazał, że budynek CBiR przygotowany jest do pełnienia funkcji inkubatora technologicznego, laboratoriów i pracowni komputerowych w przypadku pojawienia się takich potrzeb. Wskazano także, że lokatorzy T-Parku nie zgłaszali zapotrzebowania na korzystanie z usług w tym zakresie, co prawdopodobnie wynikało ze specyfiki prowadzonej przez nich działalności. W związku z powyższym pomieszczenia te zostały zagospodarowane jako powierzchnie biurowe.

(dowód: akta kontroli str. 923; 1220-1230)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. T-Park nie pozyskał inwestorów na oferowanych gruntach inwestycyjnych o powierzchni 20,69 ha. DARR SA podejmowała działania promocyjne w celu pozyskania podmiotów do prowadzenia działalności na stanowiącej jej własność nieruchomości gruntowej o pow. 3,95 ha¹⁰ m.in. poprzez: 1/ przygotowanie i druk oferty inwestycyjnej terenów T-Parku, październik-grudzień 2013 r. - 500 sztuk oferty szczegółowo prezentującej korzyści i wsparcie dedykowane przedsiębiorcom; lipiec 2014 r. – przygotowanie i druk ulotki, 2/ prezentację oferty podczas organizowanych i współorganizowanych wydarzeń w ramach realizowanych projektów (np. „SPINqator ZDolnego Śląska”, „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park”), konferencji, wizyt studyjnych, targów (np. Targi Innowacji i Przedsiębiorczości 4future, Międzynarodowe Targi Poznańskie - Targi GreenEnergy), 3/ prezentację oferty inwestycyjnej w opublikowanym raporcie pn. „Najlepsze praktyki w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych przedsiębiorstw w Polsce”, 4/ prezentację oferty na portalach internetowych.

Jako zalety inwestycji na terenach T-Parku podawano m.in. pełen dostęp do infrastruktury technicznej oferowanych terenów inwestycyjnych i pomoc w pozyskaniu przyszłych najemców biurowca, w rekrutacji kadry pracowniczej oraz pozyskaniu dotacji z Unii Europejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 1176-1183; 1184-1201; 1677-1700; 1703-1704; 2596)

Zarząd DARR SA wskazał, że w latach 2013-2015 miały miejsce liczne kontakty z podmiotami potencjalnie zainteresowanymi nabyciem terenów inwestycyjnych. Poziom zaawansowania tych kontaktów był zróżnicowany. Szereg z nich kończyło się na wstępnej rozmowie bezpośredniej, bądź telefonicznej. Konieczność spełnienia wymogu innowacyjności w niewielu przypadkach była przyczyną nieskorzystania przez daną firmę z oferty terenów inwestycyjnych. Podstawowymi przyczynami braku dalszego zainteresowania były: wysoka cena oraz brak objęcia terenów inwestycyjnych korzyściami wynikającymi z przynależności do specjalnej strefy ekonomicznej. Żaden z nawiązanych kontaktów nie doprowadził do skutecznej sprzedaży terenów inwestycyjnych, przy czym wśród najważniejszych przyczyn wymieniono: /1/ niską atrakcyjność oferowanych terenów, mierzoną korzyściami ekonomicznymi z punktu widzenia inwestora poszukującego lokalizacji oferującej największe korzyści; /2/ nadpodaż dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych na Dolnym Śląsku; /3/ dodatkowe ograniczenia wynikające z położenia terenów inwestycyjnych na terenie gminy uzdrowskiej¹¹; /4/ trudności inwestorów w uzyskaniu finansowania zewnętrznego na realizację zamierzonych przedsięwzięć inwestycyjnych¹²; /5/ wysokie koszty niestandardowych przedsięwzięć promocyjnych oraz niską efektywność standardowych działań promocyjnych (portale, billboardy, foldery), podejmowanych w celu wypromowania terenów inwestycyjnych i pozyskania inwestorów.

(dowód: akta kontroli str. 1172-1175; 1178)

2.4. Przychody DARR SA wyniosły 10 517 tys. zł w 2012 r., 9 296 tys. zł w 2013 r., 18 732 tys. zł w 2014 r. i 5 275 tys. zł w ciągu trzech kwartałów 2015 r. Koszty ogółem stanowiły kwotę 10 060 tys. zł w 2012 r., 9 259 tys. zł w 2013 r., 17 897 tys. zł w 2014 r.

¹⁰ Przy czym udzielano informacji, że w zależności od potrzeb inwestora istnieje możliwość zmniejszenia lub zwiększenia powierzchni oferowanego terenu - pozostałe grunty o pow. 16,74 ha stanowiły własność gminy Szczawno-Zdrój.

¹¹ Zawężenie grona potencjalnych inwestorów do tych, którzy zainteresowani są działalnością usługową, handlową bądź magazynową, przy wykluczeniu tych, którzy byłiby zainteresowani działalnością produkcyjną.

¹² W latach 2009-2011 wystąpiły przypadki, w których nie doszło do realizacji przygotowanych projektów gospodarczych uwzględniających inwestycje na terenach T-Parku z powodu nieuzyskania przez inwestorów kredytów na zrealizowanie tych projektów.

i 5 150 tys. zł w ciągu trzech kwartałów 2015 r. DARR SA poniosła ze środków zewnętrznych nakłady inwestycyjne w kwocie 1 570 tys. zł w 2013 r. i 3 248 tys. zł w 2014 r., tytułem nabycia udziałów w kapitale sześciu nowotworzonych spółek, mających za zadanie wdrożenie innowacyjnych pomysłów. Wysoki wzrost przychodów i kosztów w 2014 r. związany był z ilością realizowanych projektów oraz wielkością środków pozyskanych na ich realizację.

(dowód: akta kontroli str. 941; 946-949)

2.5. W badanym okresie nastąpił wzrost liczby osób zatrudnionych u lokatorów T-Parku. Zatrudnienie u lokatorów T-Parku wzrosło z 413 osób w 2013 r. do 452 w 2014 r. i 502 w ciągu trzech kwartałów 2015 r., w tym w przedsiębiorstwach innowacyjnych z 256 osób w 2013 r. do 284 w 2014 r. i 309 w ciągu trzech kwartałów 2015 r. Działalność lokatorów przyniosła wdrożenie co najmniej¹³ dziewięciu projektów innowacyjnych w 2013 r., ośmiu w 2014 r. i 13 w ciągu trzech kwartałów 2015 r. Wzrosły również przychody ze sprzedaży produktów innowacyjnych z 302,3 tys. zł w 2013 r. do 761,5 tys. zł w 2014 r. i 1 167,1 tys. zł w ciągu trzech kwartałów 2015 r. W badanym okresie lokatorzy T-Parku uzyskali i wdrożyli 18 wzorów użytkowych oraz zgłosili, uzyskali i wdrożyli 18 patentów, z czego siedem w 2013 r., pięć w 2014 r. i sześć w ciągu trzech kwartałów 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 2545-2549; 2643-2697)

2.6. W latach 2013-2015 (trzy kwartały) udział ilości przedsiębiorców innowacyjnych wśród lokatorów T-Parku uległ zmniejszeniu. W 2013 r. wynosił 31,58% (sześć podmiotów innowacyjnych na 19 lokatorów), w 2014 r. – 33,33% (sześć na 18), a w 2015 r. – 30,43% (siedem na 23). Według stanu na dzień 30 września 2015 r. przedsiębiorstwa, w których działalności wystąpiły elementy innowacyjne, stanowiły 30% ogółu lokatorów T-Parku (sześć na 20), w tym:

- spółka windykacyjna, której w 2010 r. przyznany został tytuł Lidera Informatyki za innowacyjne rozwiązania informatyczne, wspierające strategię rynkową firmy. Jest ona lokatorem T-Parku od sierpnia 2009 r., a użytkowana przez nią powierzchnia CBiR wynosi 2247,29 m²;
- spółka, posiadająca w swojej ofercie produkty innowacyjne o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego, działająca na rynku armatury przemysłowej, mieszadeł przemysłowych oraz rurociągów i armatury wykładanej teflonem. Jest ona lokatorem T-Parku od grudnia 2014 r., a użytkowana przez nią powierzchnia CBiR wynosi 43,13 m²;
- ekspert w dziedzinie automatyzacji procesów logistycznych i produkcyjnych, dotyczących obróbki blach i elementów długich. Firma stosuje najnowsze technologie w zakresie automatyki. Nowa aplikacja robotyczna do obróbki blach umożliwia najwyższy stopień zautomatyzowania w produkcji opartej o cięcie laserowe. Najnowsza technologia zaopatrywania maszyn w blachy trwa mniej niż 60 sekund, dzięki czemu maszyny pracują nonstop. Firma ta lokatorem T-Parku od marca 2015 r., a użytkowana przez nią powierzchnia CBiR wynosi 28,073 m²;
- autoryzowany dystrybutor, który jest czołowym amerykańskim producentem i dostawcą wyspecjalizowanej chemii technicznej dla przemysłu i instytucji oraz infrastruktury miejskiej. Dystrybucja dotyczy innowacyjnej linii produktów sojowych. Certyfikowane i naturalne rozpuszczalniki i smary sojowe to nowatorskie rozwiązywanie wielu problemów eksploatacyjnych, połączonych z przestrzeganiem coraz bardziej rygorystycznych przepisów dotyczących norm ochrony środowiska, z zachowaniem bezpieczeństwa w miejscu pracy. Firma ta jest lokatorem T-Parku od października 2009 r., a użytkowana przez nią powierzchnia CBiR wynosi 94,64 m²;
- firma, zapewniająca w ramach swojej działalności kompleksową obsługę logistyczną, znajdującą się w czołówce operatorów logistycznych w Polsce i będącą jedną z nielicznych firm, która w oparciu o swoje zaplecze techniczne i intelektualne zapewnia usługi ściśle dopasowane do potrzeb klienta, zgodnie z modelem one stop shopping. Jest ona lokatorem T-Parku od listopada 2009 r., a użytkowana przez nią powierzchnia CBiR wynosi 21,34 m²;

¹³ W dwóch przypadkach wskazano na brak danych.

- firma, realizująca serwisy internetowe, stanowiące zaawansowane rozwiązania technologiczne dostępne nie tylko na komputery klasy PC, ale także na urządzenia mobilne (tablet i smartphoney) pod systemy operacyjne Android oraz iOS. Firma ta jest lokatorem T-Parku od marca 2009 r., a użytkowna przez nią powierzchnia CBiR wynosi 107,65 m².

(dowód: akta kontroli str. 927; 2545-2547)

Na przeprowadzone przez NIK (w trakcie kontroli) badania ankietowe, odpowiedzi udzieliło 12 z 18 lokatorów T-Parku. Zakres ankiety obejmował m.in. wielkość przedsiębiorstwa, okres i przedmiot działalności przedsiębiorcy, wprowadzenie na rynek innowacyjnych produktów, źródła finansowania, uzyskane efekty oraz bariery występujące w prowadzonej działalności innowacyjnej. Przypadki wprowadzenia na rynek w latach 2013-2015 innowacji produktowych wykazało sześciu respondentów, w tym w jednym przypadku w zakresie wyrobu, w dwóch przypadkach w zakresie technologii i w trzech przypadkach w zakresie usługi. Czterech respondentów zwróciło uwagę, że mają kłopoty z ulokowaniem swoich towarów lub usług na rynku, przy czym jako powód podano wysokie koszty dostępu do rynku oraz silną konkurencję cenową. Jako największe bariery innowacyjności wskazano wysokie koszty wdrożenia innowacji, brak czasu na badania kosztem bieżącej działalności, brak środków na badania nad nowym produktem, oraz trudności w pozyskaniu tych środków z zewnątrz.

(dowód akta: kontroli str. 2643-2697)

2.7. T-Park realizował zadanie transferowania nowych technologii do istniejących i nowo tworzonych podmiotów gospodarczych. Działalność ta prowadzona była w ramach:

a) projektu „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park”, realizowanego w latach 2013-2014. W wyniku wsparcia kapitałowego DARR SA w kwocie 4 818 tys. zł możliwe było utworzenie sześciu nowych spółek z udziałem naukowców. Wkładem DARR SA był każdorazowo kapitał do wysokości 200 tys. euro, natomiast wkład naukowców stanowiły innowacyjne rozwiązania i technologie wnoszone do spółek w formie aportu. Zgodnie z umową dofinansowania, zaangażowanie DARR SA w powstałą spółkę nie może trwać dłużej niż 10 lat. DARR SA założyła, że współpraca T-Parku z dokapitalizowanymi spółkami będzie odbywała się na zasadach nadzoru właścicielskiego do momentu wyjścia z inwestycji. Za efekt projektu przyjęto komercjalizację nowatorskich pomysłów, powstanie innowacyjnych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy oraz wzrost konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy. Według stanu na dzień 30 września 2015 r. działalność dokapitalizowanych spółek przyniosła przychody w kwocie 1 543,4 tys. zł tytułem sprzedaży produktów innowacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 618-646; 694-695; 1260-1304; 2548)

b) projektu „Laboratorium biznesu”, realizowanego w latach 2013-2014, którego głównym celem było ułatwienie transferu wiedzy pomiędzy sferą nauki i biznesu. W ramach projektu zorganizowano i przeprowadzono 22 staże w okresie od października 2013 r. do grudnia 2014 r., których czas trwania wynosił maksymalnie sześć miesięcy. Uczestnikami projektu byli pracownicy naukowcy, naukowo-dydaktyczni i dolnośląscy przedsiębiorcy. Obszar tematyczny staży dotyczył nauk medycznych, technologii środowiskowych, technologii pomiarowych oraz technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Według DARR SA przedsiębiorstwa, w których były realizowane staże, starano się optymalnie dobrać do umiejętności i oczekiwań stażystów. Zasady finansowania każdego stażu określała umowa trójstronna, zawarta pomiędzy DARR SA, przedsiębiorcą przyjmującym na staż i stażystą. Stażyście przysługiwało wynagrodzenie stażowe płatne przez DARR SA ze środków projektu. Wynagrodzenie stażowe przekazywane stażyście stanowiło pomoc *de minimis* dla przedsiębiorcy przyjmującego na staż. Końcowym efektem stażu było nawiązanie stałej i ścisłej współpracy pomiędzy firmą a pracownikiem naukowym, transfer wiedzy naukowej oraz jej wdrożenie w badania realizowane przez firmę, jak też nabycie praktycznych umiejętności przez pracownika naukowego w wykorzystaniu badań naukowych w procedurach środowiskowych. Rezultatem projektu była dokumentacja przedsięwzięć wykreowanych przez naukowców i mających na celu wytworzenie produktu, usługi bądź innego rezultatu gotowego do wdrożenia w przedsiębiorstwach, w których naukowcy odbywali staż. W efekcie realizacji projektu, powstała także publikacja pt. „Dobre praktyki

w zakresie współpracy nauki i biznesu”, prezentująca wyniki staży, które dofinansowywali pracownicy nauki realizowali w regionalnych przedsiębiorstwach.

Przykładowo, w ramach staży zostały przeprowadzone prace w zakresie: opracowania dwóch urządzeń służących do pomiarów mocy i energii elektrycznej (prototypu watomierza RC wraz z procesorem mocy i prototypu synchronicznego watomierza mikroprocesorowego z przeznaczeniem do zastosowań laboratoryjnych); opracowania nowych i innowacyjnych rozwiązań technologicznych w temacie przeróbki renu i jego związków (co umożliwiło przedsiębiorstwu wykorzystanie w nowych procesach technologicznych substancji pozyskiwanych z odpadów); opracowania innowacyjnej technologii obróbki powierzchni materiałów dedykowanych do zastosowania w przemyśle farmaceutycznym pod kątem minimalizacji zdolności do tworzenia obrostów mikrobiologicznych (co umożliwiło przedsiębiorstwu wykorzystywanie bardziej efektywnych detergentów, które mniej obciążają środowisko); sporządzenia opisu procedur diagnostycznych dla chorób genetycznych, takich jak: nowotwór płuc, białaczka, choroba Alzheimera.

Wartość projektu wynosiła 878,2 tys. zł, w tym 526,5 tys. zł przeznaczono na organizację i przeprowadzenie staży w przedsiębiorstwach. Finansowanie projektu odbywało się ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (85%) i budżetu państwa (15%).

(dowód: akta kontroli str. 705; 796-820; 822-847; 1260-1261; 2500-2517)

c) projektu Enterprise Europe Network, którego celem była pomoc przedsiębiorcom w rozwijaniu potencjału i zdolności innowacyjnych¹⁴ – poprzez zamieszczanie profilu polskich klientów w bazie ofert partnerskich (Partnering Offers Database – POD) ośrodka Enterprise Europe Network, działającego przy DARR SA. Baza ta stanowiła intranetowe narzędzie dostępne z poziomu wszystkich instytucji prowadzących ośrodki Enterprise Europe Network. Według stanu na dzień 14 stycznia 2016 r. w przedmiotowej bazie zamieszczonych było 59 aktywnych profili, w tym 16 o charakterze technologicznym i 43 o charakterze handlowym. Zarząd DARR SA wskazał, że wszystkie 59 profili to profile zamieszczone tylko i wyłącznie przez konsultantów DARR SA, którzy są konsultantami sieci Enterprise Europe Network, zaś z dostępu do bazy korzystają parki technologiczne w Polsce¹⁵ i na świecie, przy których funkcjonują ośrodki Enterprise Europe Network. Finansowanie projektu odbywało się w 60% ze środków Unii Europejskiej i w 40% z budżetu państwa. Prowadzona w latach 2013-2014 działalność DARR SA/T-Parku przyniosła efekty w postaci zawarcia trzech umów handlowych w zakresie produkcji, np. drewnianych form do wyrabiania bransoletek z muliny, nie przyniosła natomiast efektu w postaci zawarcia umów transferu technologii i umów badawczych.

(dowód: akta kontroli str. 698-699; 702-703; 740-742; 1260-1261; 2528-2544)

2.8. W badanym okresie DARR SA podejmowała działania mające na celu ułatwienie pracownikom nauki rozpoczęcie działalności gospodarczej, umożliwiającej wdrożenie innowacyjnego produktu. Działania te polegały na realizacji opisanego w pkt 2.7 niniejszego wystąpienia projektu „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park” oraz projektu „SPINqator ZDolnego Śląska” i programu „Climate-KIC”.

(dowód: akta kontroli str. 128-132; 1210-1211)

Realizowany przez DARR SA w latach 2012-2015 projekt „SPINqator ZDolnego Śląska”, miał przyczynić się do rozwoju przedsiębiorczości akademickiej w województwie dolnośląskim, poprzez przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności spin-off/spin-out w dziedzinach kluczowych dla gospodarki województwa. Sposobem ułatwienia uczestnikom projektu rozwoju innowacyjnego pomysłu były m.in. szkolenia z zakresu „Autoprezentacja/Wystąpienia Publiczne”, „Prowadzenie działalności gospodarczej”, „Zarządzanie własnością intelektualną”, „Pozyskanie kapitału na przedsięwzięcia podwyższonego ryzyka”, a także warsztaty motywacyjne, obozy innowacji, indywidualny

¹⁴ Poza usługami w zakresie innowacji i transferu technologii, świadczone były: usługi związane z umiędzynarodowianiem (organizacja spotkań kooperacyjnych, wsparcie w zakresie kojarzenia partnerów itp.); usługi informacyjne, doradcze i szkoleniowe w zakresie prawa wspólnotowego; usługi w zakresie wsparcia przedsiębiorstw w uczestniczeniu w siódmym programie na rzecz badań w latach 2007-2013.

¹⁵ Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. w Suwałkach.

coaching i doradztwo, wizyty studyjne w innowacyjnych firmach, otwarte wykłady z zakresu przedsiębiorczości akademickiej, Dni Młodej Przedsiębiorczości. W projekcie uczestniczyło 630 osób¹⁶. Wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin-off lub spin-out objęto 449 osób. Dzięki narzędziom użytym w projekcie, 406 osób zainteresowało się przedsiębiorczością akademicką, zaś 30 osób zaprezentowało swój pomysł biznesowy w trakcie bezpośrednich spotkań z inwestorami. W wizytach studyjnych udział wzięło 61 uczestników projektu, zaś w obozach innowacji 38 osób. W projekcie uczestniczyło m.in. siedmiu pracowników naukowych, 28 pracowników naukowo-dydaktycznych oraz 60 doktorantów dolnośląskich uczelni wyższych. Budżet projektu wynosił 1 642,6 tys. zł i był finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str. 655-773; 848-865; 908-915; 2013-2034; 2099)

W ramach realizacji programu „Climate-KIC” 24 pracownikom naukowym uczelni wyższych (doktorom) udzielone zostało wsparcie w zakresie rozwoju ich innowacyjnych pomysłów biznesowych z dziedziny ochrony klimatu. Sposobem ułatwienia uczestnikom projektu rozwoju innowacyjnego pomysłu były m.in.: cykl szkoleń przygotowujących do stworzenia planu biznesowego oraz jego dopracowania, prezentacja pomysłów biznesowych, doprowadzenie do kontaktu z klientem, przygotowanie do pozyskania inwestora kapitałowego, wsparcie finansowe, a także doradztwo z zakresu własności intelektualnej, oraz zarządzania i finansów.

(dowód: akta kontroli str. 2013-2034)

2.9. T-Park realizował zadanie polegające na wypracowaniu modelu współpracy z ośrodkami akademickimi, instytucjami badawczymi i centrami naukowymi. Istotne miejsce w tym modelu zajęły takie elementy, jak: 1/ informacja, szkolenia, warsztaty i doradztwo dla studentów, doktorantów i pracowników naukowych, 2/ wizyty pracowników naukowych i studentów w innowacyjnych firmach, 3/ granty na badania i rozwój, 4/ staże dla pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, 5/ wspieranie przełomowych rozwiązań i inicjatyw spin-off, 6/ wspólne inicjatywy T-Parku i ośrodków naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 1206-1209)

W latach 2013-2015 kontakt twórców innowacyjnych produktów i przedsiębiorców umożliwiono poprzez organizację spotkań, w tym:

- a) w ramach Enterprise Europe Network¹⁷ – organizację seminariów, wydarzeń o charakterze wystawienniczo-targowym¹⁸ oraz umacnianie i pogłębianie współpracy z partnerami zagranicznych ośrodków w ramach tzw. grup roboczych określonych dziedzin, skupiających ekspertów z poszczególnych krajów (m.in. grupy ICT, materiały, środowisko, efektywna energia). Działania prowadzone w Enterprise Europe Network w 2013 r. doprowadziły do zainicjowania nowych kontaktów z 41 przedsiębiorstwami. Rezultatem podejmowanych działań w okresie od początku 2013 r. do 30 września 2015 r. było m.in. znalezienie partnera biznesowego, skutkujące podpisaniem dziewięciu oświadczeń/umów współpracy (w tym cztery badawczo-rozwojowe) pomiędzy podmiotami gospodarczymi;
- b) w ramach projektu „SPINqator ZDolnego Śląska”, realizowanego w partnerstwie z Wielką Brytanią – organizację m.in. pięciu edycji „Dni Młodej Przedsiębiorczości” w ośrodkach akademickich Dolnego Śląska oraz 10 wizyt w innowacyjnych firmach, które miały na celu zapoznanie uczestników¹⁹ ze sposobem funkcjonowania najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw na Dolnym Śląsku;
- c) w ramach projektu „Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw” - łączenie innowacyjnych przedsiębiorców z inwestorami kapitałowymi, aniołami biznesu, funduszami kapitału zaangażowanego. DARR SA zapewniał przygotowanie merytoryczne i profesjonalne do procesu pozyskania inwestora

¹⁶ 210 osób zatrudnionych, 370 osób nieaktywnych zawodowo i 50 osób bezrobotnych.

¹⁷ Sieci wsparcia dla biznesu zrzeszającej ponad 600 instytucji proinnowacyjnych z ponad 60 krajów.

¹⁸ CeBit 2013 (Hannover 2013), Inter Solar Europe (Monachium 2013), Eco-Match 2013 (Poznań 2013), CeBit 2014 (Hannover 2014), TECHNOLOGY COOPERATION DAYS 2014 (Hannover 2014), B2B HORIZON 2020 – Research, Development and Innovation (Ostrava 2014).

¹⁹ Studentów, absolwentów oraz pracowników naukowych dolnośląskich uczelni wyższych zainteresowanych komercjalizacją innowacyjnych pomysłów biznesowych wynikających z ich pracy naukowej.

kapitałowego, przygotowywał filmy promocyjne dla uczestników oraz organizował konferencje, na których uczestnicy projektu prezentowali swoje innowacyjne pomysły biznesowe inwestorom. Spośród 93 uczestników, 25 poinformowało DARR SA o pozyskaniu zewnętrznego finansowania dzięki udziałowi w projekcie. Czterem z nich udało się pozyskać dwa źródła finansowania, 11 uzyskało finansowanie z funduszu Venture Capital, 14 zadebiutowało na rynku NewConnect, cztery pozyskały inwestora indywidualnego;

d) w ramach projektu „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park” – umożliwienie zgłoszenia innowacyjnego pomysłu oraz pomoc we wdrożeniu sześciu pomysłów (ocenionych jako najlepiej rokujące), polegającą na wsparciu finansowym w formie dokapitalizowania nowych spółek, mających za zadanie wdrożenie tych innowacyjnych pomysłów.

(dowód: akta kontroli str. 128-132; 691; 1210-1211)

DARR SA prowadziła analizy uwarunkowań, barier współpracy, a także potrzeb i oczekiwań naukowców oraz przedsiębiorców. Przykładowo, z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego przeprowadzono badania w ramach projektu „PWP Laboratorium biznesu”, w tym osobno dla 16 naukowców i osobno dla ośmiu przedsiębiorców. Według uzyskanych wyników, zarówno naukowcy, jak i przedsiębiorcy mieli doświadczenie we współpracy z drugą stroną, tj. 75% naukowców współdziałało z biznesem i 62,5% przedsiębiorców współdziałało z uczelniami przed udziałem w projekcie „PWP Laboratorium biznesu”. Obie grupy jako barierę współpracy wskazały biurokrację. Naukowcy zauważyli ponadto: brak informacji ze strony firmy dotyczącej możliwości współpracy, brak zainteresowania współpracą ze strony gospodarki, czy nieznaną przez przedsiębiorców specyfikę uczelni. Przedsiębiorcy jako główne bariery wskazali: nieznaną przez naukowców realiów biznesowych, zbyt wysoką cenę współpracy oferowaną przez środowisko naukowe, a także zbyt wolne tempo pracy charakteryzujące świat nauki.

(dowód: akta kontroli str. 2025-2077)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pragnie zwrócić uwagę, iż pomimo podejmowania przez DARR SA wielu działań nie udało się dotychczas w pełni zagospodarować posiadanych terenów inwestycyjnych. W ocenie NIK może to wynikać ze zbyt wygórowanych warunków w zakresie wyboru podmiotów mogących prowadzić działalność na terenach inwestycyjnych T-Parku, które zostały określone w Procedurze weryfikacji podmiotów zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie T-Parku.

Ocena częściowa

DARR SA kierowała do przedsiębiorstw i pracowników naukowych (z różnym skutkiem) ofertę T-Parku zachęcającą do uczestnictwa w przedsięwzięciach w obszarze nowych technologii oraz do rozpoczynania działalności gospodarczej.

3. Efekty wykonywania funkcji inkubacyjnej oraz klastrowej

Opis stanu
faktycznego

3.1. Do końca 2015 r. DARR SA/T-Park nie utworzyła żadnego klastra. Efektem podjętej w 2014 r. próby utworzenia powiązania klastrowego pn. „Geotermalny Klastr Uzdrawiskowy Aglomeracji Wałbrzyskiej” było przygotowanie i opracowanie dokumentów²⁰ budujących podstawę dla utworzenia klastra, zaprojektowanie jego struktury organizacyjnej, opisanie wdrożenia działalności oraz określenie strategii rozwoju klastra. Ponadto, przygotowano i zrealizowano międzynarodową wizytę studyjną do Austrii, w której udział wzięło siedmiu uczestników, zaś w siedzibie T-Parku zorganizowano i przeprowadzono szkolenie pt. „Perspektywy rozwoju energetyki i turystyki geotermalnej w Polsce”, w którym udział wzięło 15 uczestników (potencjalnych przedstawicieli członków klastra). Na powyższe działania wydatkowano 53,1 tys. zł. Ostatecznie klastr nie został utworzony z powodu braku środków na sfinansowanie odwiertów termalnych.

²⁰ Perspektywa pozyskania wód termalnych na terenach uzdrowiskowych Aglomeracji Wałbrzyskiej; Koncepcja funkcjonalno-użytkowa inwestycji i przedsięwzięć gospodarczych przewidywanych w celu gospodarczego wykorzystania wód termalnych w rejonie Jedliny-Zdrój; Koncepcja struktury organizacyjnej, zasad zarządzania i sposobów finansowania działalności Geotermalnego Klastra Uzdrawiskowego Aglomeracji Wałbrzyskiej; Strategia rozwoju działalności Geotermalnego Klastra Uzdrawiskowego.

(dowód: akta kontroli str. 444-601)

DARR SA poszerzała krąg kontaktów z przedsiębiorcami i ośrodkami badawczymi, przystępując do klastrów tworzonych przez inne podmioty. Przykładowo, od 2011 r. była członkiem klastra „Wspólnota Wiedzy i Innowacji w zakresie Technik Informacyjnych i Komunikacyjnych” oraz „Dolnośląskiego Klastra Energii Odnawialnej”²¹, od 2014 r. należy do klastra „Wałbrzyskie Surowce”, zaś w 2015 r. przystąpiła do klastra „INVEST in EDU”²². W kontrolowanym okresie nie stwierdzono przypadków wykorzystania przez DARR SA klastrów do pomocy przy nawiązywaniu bezpośrednich kontaktów przedsiębiorców i ośrodków badawczych w celu komercjalizacji wyników prac badawczych.

(dowód: akta kontroli str. 1705-1746; 2599-2619)

3.2. Rola inkubacyjna DARR SA sprowadzała się do podejmowania działań finansowanych ze środków Unii Europejskiej. W badanym okresie z finansowej pomocy publicznej, w łącznej kwocie 4 818,0 tys. zł, skorzystało sześciu przedsiębiorców, którzy w ramach projektu „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park” dokonali zgłoszenia innowacyjnego pomysłu na działalność gospodarczą. W projekcie złożonych zostało 83 formularzy zgłoszeniowych, opisujących innowacyjne pomysły, z których wybrano 44, uznane za najlepsze. Autorzy tych 44 pomysłów przygotowali biznesplany. Zakwalifikowanych do procesu preinkubacji zostało 14 najlepiej rokujących pomysłów. Pomysłodawcom tym udzielano pomocy w przygotowaniu do rozpoczęcia działalności gospodarczej w oparciu o pomysł biznesowy zgłoszony do projektu. Na rzecz 14 preinkubowanych pomysłów przeznaczono łącznie 607 godzin doradztwa bezpośredniego oraz dodatkowo 586 dni roboczych kadry projektu na wsparcie pomysłodawców. Efektem udzielonej pomocy było powstanie sześciu spółek o charakterze innowacyjnym, utworzenie 22 nowych miejsc pracy oraz komercjalizacja nowatorskich pomysłów, obejmujących:

- internetowe narzędzie, pozwalające przedstawić użytkownikowi trendy na światowych rynkach finansowych z opisem ułatwiającym ich zrozumienie oraz powiązanymi wiadomościami z serwisów informacyjnych, mające ułatwić podejmowanie decyzji inwestycyjnych,
- portal pomagający wyszukiwać, zamawiać i kupować potrzebne projekty graficzne – stworzono w nim przestrzeń i możliwość spotkania się kreatywnym twórcom i szukającym grafiki klientom,
- innowacyjne oprogramowanie dedykowane przedsiębiorcom, dla których priorytetem jest sprawne i efektywne zarządzanie wszystkimi zasobami; produkt tworzony z myślą o firmach zatrudniających pracowników terenowych, dla których płynny przepływ informacji odgrywa kluczową rolę,
- technologię wytwarzania pianosilikatów, czyli porowatych, ogniotrwałych i ekologicznych materiałów termoizolacyjnych, które w dużej części mogą być wykonane z odpadów zalegających na wysypiskach przemysłowych.

Działalność tych podmiotów przyniosła w 2014 r. przychody ze sprzedaży innowacyjnych usług i produktów w łącznej kwocie 697,3 tys. zł, a w 2015 r. (do 30 września) w kwocie 846,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 439-443; 730-732; 942-944; 1262-1304; 2548-2553; 2712-2719)

Do początkujących firm z regionu Dolnego Śląska, prowadzących innowacyjną działalność pomagającą w walce ze zmianami klimatu, skierowany był, realizowany przez DARR SA w latach 2013-2015, program „Climate-KIC”. W badanym okresie, w ramach przedmiotowego programu 11 przedsiębiorcom przyznano bezzwrotne granty o łącznej wartości 200 tys. euro. Uzyskana pomoc pozwoliła na: wykonanie prototypu konstrukcji nośnej oraz prac projektowych w ramach opracowania innowacyjnego systemu PVT, integrującego panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne; wykonanie prototypu katalizatora

²¹ Jego głównym celem jest wspieranie regionalnej konkurencyjności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju. Największy nacisk jest kładziony na działania związane z ochroną środowiska, w szczególności prowadzące do osiągnięcia Pakietu Energetycznego 3x20.

²² Jego głównym zadaniem jest prognozowanie zapotrzebowania na konkretne zawody, dostosowanie kształcenia do potrzeb przedsiębiorstw oraz zwiększenie dostępu do praktyk i staży.

aktywnego w procesie oczyszczania spalin kotłowych w ramach prac nad rozwojem katalizatora do kotłów małej mocy na biomasę; przeprowadzenie montażu układu i fizycznej przeróbki suszarki, oraz dokonanie zgłoszeń w Europejskim Urzędzie Patentowym i pozyskanie inwestora kapitałowego – w ramach badań przemysłowych nad modyfikacją pomp ciepła w przemysłowych suszarkach do ubrań w celu podniesienia ich efektywności energetycznej; wykonanie symulacji komputerowej, podjęcie produkcji demonstratora w mniejszej skali, opracowanie ścieżki komercjalizacji i zgłoszenia patentowego – w ramach badań nad wykorzystaniem termogeneracji do produkcji energii elektrycznej w pojazdach spalinowych dostawczych oraz osobowych.

(dowód: akta kontroli str. 695; 732-733; 2555-2593; 2778-2806)

3.3. DARR SA prowadziła monitoring efektów działalności parku technologicznego. Powyższe odbywało się poprzez analizę wniosków o płatność składanych przez firmy, którym DARR SA udzielała pomocy finansowej, jak też analizę sporządzanych rozliczeń i sprawozdawczości. Narzędzie monitoringu stanowiła także procedura „*Monitorowanie i pomiary procesów i usług*”, wdrożona w ramach Systemu Zarządzania Jakością (opartego o normę PN-EN ISO 9001:2009). Monitoring efektów działalności dokapitalizowanych spółek odbywał się na zasadach nadzoru właścicielskiego. Pracownicy DARR SA byli członkami rad nadzorczych tych spółek, co umożliwiło systematyczne monitorowanie ich działalności. Sprawowany monitoring dotyczył przede wszystkim uzyskiwanych wyników finansowych i realizacji zaplanowanych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 1262-1304; 1747-1821)

3.4. Wzrost liczby powiązań pomiędzy podmiotami gospodarczymi, a także pomiędzy nimi, a jednostkami naukowo-badawczymi, następował w wyniku współpracy prowadzonej w ramach ośrodka Enterprise Europe Network, oraz w wyniku realizacji projektów: „Laboratorium biznesu”, „SPINqubator Zdolnego Śląska”, „Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw”, „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park”, co zostało opisane w pkt 2.9 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 700; 1206-1209; 1248-1254; 1260-1261; 2528-2544)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

DARR SA poprzez inicjowanie powiązań klastrowych, jak też przystępowanie do klastrów, prowadzenie działalności w ramach zlokalizowanego przy DARR SA ośrodka Enterprise Europe Network oraz pozyskiwanie środków dofinansowania na realizację projektów, podejmowała działania mające na celu poszerzenie kręgu kontaktów przedsiębiorców i ośrodków badawczych. Działalność inkubacyjna prowadzona była w ograniczonym zakresie, gdyż wyłącznie w granicach środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

4. Proporcje pomiędzy środkami publicznymi i kapitałem prywatnym w nakładach na realizację projektów innowacyjnych

Opis stanu
faktycznego

4.1. DARR SA/T-Park udzielała przedsiębiorcom pomocy o charakterze finansowym, doradczym, szkoleniowym, informacyjnym oraz proinnowacyjnym. Pracownicy DARR SA wspierali swoją wiedzą lokatorów T-Parku (w ramach bieżących konsultacji z ich przedstawicielami), zaś regularne, comiesięczne informacje w zakresie najistotniejszych wydarzeń związanych ze wspieraniem innowacyjnych przedsięwzięć udostępniono w subskrypcji newslettera T-Parku.

(dowód: akta kontroli str. 1255-1259)

Wsparcie finansowe - w kwocie 5 310,0 tys. zł (1 272,2 tys. euro) zostało udzielone w formie pomocy publicznej dla sześciu przedsiębiorstw w ramach realizacji projektu „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park” oraz dla 18 przedsiębiorstw w ramach realizacji projektu „Laboratorium biznesu”. Ponadto, realizacja w 2014 r. programu Climate-KIC (poddziałanie „Accelerator Programme”) pozwoliła na udzielenie wsparcia grantowego w łącznej wysokości 200 tys. euro dla 11 przedsiębiorstw na innowacyjne pomysły biznesowe, charakteryzujące się pozytywnym wpływem na klimat.

(dowód: akta kontroli str. 439-443; 732-733; 2554-2556)

Projekt „Akcelerator Innowacji. Dolnośląski Park Technologiczny T-Park” finansowany był w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Budżet projektu wynosił 6 029,2 tys. zł, z czego 4 818,0 tys. zł zostało przeznaczone na sześć inwestycji kapitałowych w innowacyjne spółki. Udział pomocy publicznej stanowił od 41% do 49,40% w dokapitalizowaniu tych spółek w zamian za objęcie w nich udziałów.

(dowód: akta kontroli str. 618-654; 694; 730-732; 2550-2553)

Budżet projektu „Laboratorium biznesu” stanowił kwotę 878,2 tys. zł, w tym 526,5 tys. zł z przeznaczeniem na realizację 22 staży w przedsiębiorstwach, co przedstawiono w pkt 2.7 niniejszego wystąpienia. Projekt finansowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - 85% ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (746,5 tys. zł) i 15% z budżetu krajowego (131,7 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 705; 743-744; 794; 822-847; 1260-1261; 2500-2517)

Wsparcie udzielone przez DARR SA w ramach programu „Climate-KIC” w formie grantów dotyczyło 11 przedsiębiorców, co zostało opisane w pkt 3.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 2555-2593; 2778-2806)

Wsparcie doradcze - prowadzone było przez DARR SA w ramach ośrodka Enterprise Europe Network (przykładowo, w 2013 r. udzielono 34 usługi doradcze związane z umiędzynarodowianiem i innowacyjnością, prawem własności intelektualnej, pozyskaniem finansowania na projekty itp.). Wsparcie udzielane przez konsultantów DARR SA koncentrowało się na lokatorach T-Parku i związane było z pierwszymi naborami w ramach nowego okresu programowania 2014-2020, przeprowadzanymi pod koniec 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 700; 1255-1259)

Wsparcie informacyjne - prowadzone było m.in. w ramach punktów informacyjnych, które funkcjonowały w latach 2007-2013. Po zakończeniu okresu ich funkcjonowania, lokatorom T-Parku oferowano możliwość pozyskania bezpośrednio w DARR SA informacji w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej, możliwości uzyskania wsparcia na realizację projektów ze środków publicznych oraz możliwości i zasad uzyskania usług specjalistycznych. Przedmiotowe wsparcie prowadzone było m.in. w ramach ośrodka Enterprise Europe Network. W latach 2013-2014 konsultanci ośrodka Enterprise Europe Network udzielili 175 odpowiedzi na skierowane przez przedsiębiorstwa indywidualne pytania z zakresu europejskiego prawa i polityk, finansowania działalności, oceny zgodności itp., rozpatrzyli 77 zapytań od partnerów z sieci Enterprise Europe Network oraz 40 pytań od instytucji lokalnych, takich jak: izby gospodarcze, zrzeszenia przedsiębiorców i klastry. Przeprowadzono także 24 konsultacje on-line, w tym m.in. w zakresie transferu technologii, komercjalizacji wyników badań naukowych i ochrony praw własności intelektualnej oraz wsparcia na uzyskanie grantu czy wsparcia z funduszy UE.

(dowód: akta kontroli str. 700-703; 739-742; 1255-1259; 2698-2699)

4.2. Wobec przedsiębiorców rozpoczynających działalność w T-Parku stosowano dodatkową pomoc w postaci wsparcia merytorycznego oraz wsparcia opiekuna projektu. W kontrolowanym okresie, DARR SA/T-Park nie udzielała pomocy finansowej w postaci zastosowania przejściowo mniejszych opłat czynszowych, czy stawek np. za dzierżawę, najem nieruchomości lub infrastruktury technicznej dla celów prowadzenia badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej. Niemniej T-Park był w tym zakresie przygotowany na okoliczność pojawienia się firm potrzebujących pomocy w uruchomieniu i prowadzeniu działalności aż do momentu, w którym osiągną dojrzałość gospodarczą.

DARR SA ustaliła stawki opłat dla najemców pomieszczeń w CBiR, uwzględniające preferencyjne stawki dla lokatorów T-Parku, zajmujących moduł B obiektu²³, przy założeniu, że firma spełnia wymagania firmy do inkubacji. W latach 2013-2015 w module B nie było

²³ Przewidziany na Inkubator T-Parku.

zlokalizowanych tego typu firm, w związku z czym nie pełnił on funkcji inkubacyjnej, lecz tradycyjną funkcję komercyjną.

(dowód: akta kontroli str. 2620-2642)

4.3. DARR SA napotykała na bariery ograniczające realizację zadań T-Parku. W trakcie kontroli NIK, wskazano na pięć takich barier, tj.:

- **strukturalną**, związaną z pozbawieniem regionu wałbrzyskiego zaplecza badawczego. Zwrócono uwagę, że Wałbrzyski Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Politechniki Wrocławskiej nigdy nie miał własnej kadry samodzielnych pracowników nauki, a w ośrodku tym nigdy nie prowadzono badań naukowych, które mogłyby się przekładać na kreowanie pomysłów innowacyjnych. Wskazano, że także duże przedsiębiorstwa działające w regionie nie prowadzą własnej działalności badawczo rozwojowej (oddziały międzynarodowych koncernów działające w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej mają swoje centra badawcze w centralach zagranicznych). Nie ma młodych pracowników nauki prowadzących badania, a studenci starszych lat dojeżdżają na swoje zajęcia do macierzystej uczelni we Wrocławiu. Stan taki powoduje, że region wałbrzyski pozbawiony jest tradycji prowadzenia badań, co skutkuje brakiem naturalnego źródła dopływu pomysłów innowacyjnych i zapotrzebowania na wsparcie rozwijania tych pomysłów. W efekcie T-Park boryka się z niedoborem projektów nadających się do komercjalizacji. Jako sugerowane działanie w celu likwidacji bariery wskazano likwidację Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego Politechniki Wrocławskiej i utworzenie w jego miejsce Zamiejscowego Wałbrzyskiego Wydziału Politechniki Wrocławskiej, prowadzącego na miejscu, studia inżynierskie i magisterskie w pełnym zakresie, dysponującego co najmniej ośmioma samodzielnymi pracownikami nauki prowadzącymi działalność badawczą i zatrudnionymi na stałe, z możliwością prowadzenia przewodów doktorskich;
- **finansową**, związaną z koniecznością ponoszenia dużych nakładów finansowych na działalność polegającą na kreowaniu innowacji, wspieraniu inkubatorów, inkubowaniu pomysłów innowacyjnych i komercjalizacji tych pomysłów, czy też adaptowaniu innowacji wytworzonych gdzie indziej. Wskazano, że działalność ta obciążona jest dużym ryzykiem niepowodzenia, zaś parki technologiczne nie otrzymują środków finansowych na działalność, w tym na wsparcie innowacyjnych przedsięwzięć bez obawy o konsekwencje ewentualnego niepowodzenia przedsięwzięć, które zdecydowały się wesprzeć. Według Prezesa DARR SA, oczekiwanie samowystarczalności finansowej zmusza parki do skupienia się na działaniach dających przychód, co czasem skutkuje ograniczeniami w realizacji głównej misji związanej z wspieraniem nowoczesnych technologii. Jako sugerowane działanie w celu likwidacji bariery wskazano na odejście od wymogu samowystarczalności finansowej ośrodków wspierających działalność innowacyjną. Podniesiono, że utrzymanie tych ośrodków wyłącznie z przychodów pochodzących z bieżącej działalności komercyjnej wymusza nadmierne niekiedy skoncentrowanie pracowników ośrodków na poszukiwaniu przychodu, ze szkodą dla podstawowego zadania jakim jest wspieranie pomysłów innowacyjnych i poszukiwanie szans na udane transferowanie nowych technologii do firm;
- **popytową**, ograniczonego zainteresowania występującego w związku z tym, że wiele innowacyjnych rozwiązań zaawansowanych technologicznie jest droższe niż tradycyjne rozwiązania. Prezes DARR SA wskazał, że w sytuacjach kryzysowych firma wprowadzająca nowe technologie nie może liczyć na pomoc państwa, a także system podatkowy nie sprzyja inwestowaniu w innowacje. Wskazano, że powyższe przekłada się na ograniczony popyt na usługi proinnowacyjne oferowane przez T-Park. Wśród przedsiębiorców, jak i wśród ludzi nauki widoczny jest brak motywacji do ponoszenia ryzyka związanego z komercjalizacją wyników badań i transferu technologii opracowanych na uczelniach. Znaczna część wsparcia w zakresie innowacji kierowana do przedsiębiorców z regionu nie wiąże się z potrzebą wynajmu przez nich powierzchni w T-Parku. Jako sugerowane działanie w celu likwidacji bariery wskazano na konieczność opracowania krajowej strategii zarządzania działalnością proinnowacyjną. Według Prezesa DARR SA, strategia ta powinna rozstrzygnąć trudne problemy finansowania działalności innowacyjnej, problemy prawne i podatkowe, a także dotyczące rozkładu ryzyka prowadzenia działalności innowacyjnej w firmach, instytucjach naukowych i uczelniach;

- **kompetencji**, związanej z koniecznością posiadania przez parki technologiczne specjalistycznej wiedzy, której pracownicy T-Parku nie posiadają w przypadku niektórych wyspecjalizowanych usług proinnowacyjnych. Według Prezesa DARR SA, trudne do zaakceptowania są wymogi systemu akredytacji ośrodków świadczących usługi proinnowacyjne, utworzonego w związku z wdrażaniem działania 2.3.1 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Zwrócono uwagę, że jednym z kryteriów tego systemu jest wymóg dysponowania przez park technologiczny co najmniej trzema ekspertami (wśród własnego personelu zatrudnionego na stałe lub związanych stałymi umowami o współpracy) mogącymi realizować takie specjalistyczne usługi. W ocenie Prezesa DARR SA, wymóg wydaje się nieracjonalny biorąc pod uwagę ekonomiczne aspekty zagadnienia. Wskazano, że zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi nie jest tak powszechne, żeby uzasadniało zatrudnienie odpowiednich specjalistów na stałe i korzysta się wtedy z usług specjalistów zewnętrznych. Jako sugerowane działanie w celu likwidacji bariery wskazano na rozważenie zmiany niektórych kryteriów obowiązujących w Systemie Akredytacji Ośrodków Świadczących Usługi Proinnowacyjne;

- **nadpodaży terenów inwestycyjnych w regionie wałbrzyskim**, związanej z ofertą Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Podniesiono, że oferta ta jest na tyle atrakcyjna, że w ostatnich latach lokowanie poważnych inwestycji poza WSSE zdarza się stosunkowo rzadko. Zwrócono uwagę, że oferta stref ekonomicznych jest wspomagana dodatkowo przez państwo innymi rodzajami pomocy publicznej, w szczególności poprzez wykorzystanie zwolnień w podatku dochodowym, jest podstawowym kryterium decyzyjnym w kwestii lokowania nowych inwestycji, którym w pierwszym rzędzie kierują się potencjalni inwestorzy. Jako sugerowane działanie w celu likwidacji bariery wskazano, że szansą na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej nieruchomości gruntowych DARR SA/T-Parku byłoby włączenie tych nieruchomości w granice Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

(dowód: akta kontroli str. 919-922)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

DARR SA podejmowała działania w zakresie zapewnienia wsparcia przedsiębiorcom prowadzącym, jak też rozpoczynającym działalność innowacyjną, zarówno w T-Parku, jak też w jego otoczeniu. W okresie objętym kontrolą, przy realizacji projektów innowacyjnych DARR SA realizowała zadania T-Parku z większościowym udziałem środków publicznych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

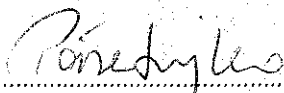
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*²⁴, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Wrocław, dnia 31 marca 2016 r.

Kontroler:
Renata Połatajko
Główny specjalista kontroli państwowej

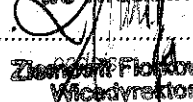

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu

z up.

Zdzisław Florkowski
Wicedyrektor

²⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

